

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านผือ” ประจำปี พ.ศ.2568

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลบ้านผือ

คำนำ

“กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดทำระบบเก็บขนไม่มีประสิทธิภาพ ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและยังกำจัดไม่หมดรวมถึงการบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึงที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง”

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามตัวชี้วัดเป้าประสงค์และแนวทางการขับเคลื่อนตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ ตัวชี้วัด ด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านผือ จึงจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านผือ” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลบ้านผือ
เมษายน พ.ศ.๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	๑
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	๑๐
ตัวชี้วัดและเป้าหมายการดำเนินการ	๓๑
กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการมูลฝอย ประจำปี ๒๕๖๘	๓๒
ภาคผนวก	

๑.หลักการและเหตุผล

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นการมุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs ภายใต้เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ ๑๒.๕ ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี ๒๕๗๓ และเป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าประสงค์ที่ ๑๓.๒ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติแม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลกแต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบท ของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความเป็นเจ้าของ พื้นที่ร่วมผลักดันตามเป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น

โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่มจากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติด้วยเหตุนี้กระทรวงมหาดไทย จึงได้เร่งผลักดันให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเริ่มดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) : ซึ่งได้สิ้นสุดในปี ๒๕๖๔ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) เพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อน และสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ การควบคุมป้องกันการเกิดของเสีย จากต่างประเทศ(Trans-boundary Movement of Wastes and Recyclables) รวมถึงสถานการณ์โรคระบาดใหม่ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-๑๙) โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาชาติยอมรับประเทศ ใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ – เศรษฐกิจหมุนเวียน–เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) หลักการ ๓R (Reduce, Reuse, Recycle) หลักการผู้ก่อ มลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) หลักการขยายขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) และของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕

กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดการระบบเก็บขนไม่มี ประสิทธิภาพขยะ มูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและยังกำจัด

ไม่หมด รวมถึง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึง ที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทย ได้แก้ไขปัญหามลพิษชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยการขับเคลื่อนกระบวนการผ่านแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐)

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของ ประเทศ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔) มุ่งเน้นไปที่ การจัดการขยะ ณ ปลายทาง ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยการลดการเกิดขยะ การนำของเสีย กลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ ๓R ที่แหล่งกำเนิดต่างๆ การส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอย แบบศูนย์รวมด้วยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และ การแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม การกำจัดขยะ มูลฝอยตกค้างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง จากผลการดำเนินงาน ตามแผนแม่บทฯ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการขยะ มูลฝอยยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย แผนปฏิบัติการ ด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ต้องการยกระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการที่ต้นทาง ตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดขยะ ตั้งแต่การออกแบบ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยการเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ซ้ำและเรียกคืนกลับไปรีไซเคิล การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุด ทั้งในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) เพื่อให้เหลือขยะที่ต้อง กำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

กรอบแนวคิด

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) จัดทำขึ้นภายใต้กรอบ แนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ (The Waste Management Hierarchy) และการบริหารจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Management Approach) โดยมีมาตรการ และแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่ายการบริโภค การคัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนี้

๑. การจัดการ ณ ต้นทาง ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) การผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ขยะอาหาร ขยะผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

๒. การจัดการ ณ กลางทาง ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการใช้ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำ

การเรียกคืน กลับไปรีไซเคิลโดยผู้ประกอบการ การลดหรือดัดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อภาระต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการสร้างกลไกการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัด ขยะ ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) ทำให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

๓. การจัดการ ณ ปลายทาง จะใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) ตามที่กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ โดยจัดให้ มีระบบกำจัดแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ ก่อนการฝังกลบขั้นสุดท้าย เช่น ระบบคัดแยก และนำกลับคืนวัสดุรีไซเคิล การเผาเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องฝังกลบให้น้อยที่สุด

๔. การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางในการจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์การจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหา ข้อติดขัดในการจัดการขยะ การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำมาใช้ ในการวางแผนและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะ

หลักการจัดการ

กรอบแนวคิดการจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์จะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะควบคู่ ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้มีการลดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการกำจัด ที่ทันสมัยเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อมจากปัญหามลพิษต่าง ๆ ในระยะยาว ซึ่งแนวทางการจัดการ ดังกล่าว สามารถทำได้ภายใต้หลักการและแนวทางจัดการขยะสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในนานาอารยประเทศ ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model)

ประกอบด้วย (๑) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยุคใหม่ มาพัฒนาต่อยอดพื้นฐานด้านทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับและเพิ่มมูลค่า ให้ผลผลิต เช่น การพัฒนาพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (compostable plastic) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกจากวัสดุธรรมชาติ (๒) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นการนำทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ ที่ใช้ประโยชน์ไปแล้ว หมุนเวียนกลับมาแปรรูปในกระบวนการผลิตอีกครั้ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (๓) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีอายุการใช้งานนาน และสามารถนำมารีไซเคิลใหม่ และลดการใช้หรือลดการเติมสารอันตรายในผลิตภัณฑ์การจัดการขยะให้สอดคล้องกับแนวทาง BCG Model จะต้องเน้นการควบคุม ป้องกันการเกิดขยะประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะอาหาร ขยะ

พลาสติก รวมถึงภาชนะบรรจุ หรือสิ่งหุ้มห่อสินค้าบรรจุภัณฑ์มีการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก เช่น การนำทรัพยากร กลับคืนจากของเสีย หรือใช้ประโยชน์จากของเสียโดยการย่อยสลายทางชีวภาพ (Bio-conversion) การแปรรูปขยะ เป็นพลังงาน (Waste to energy) และการนำวัสดุรีไซเคิลมาแปรรูปใช้ใหม่ ส่วนที่เหลือจึงกำจัดในขั้นสุดท้าย โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ทั้งนี้อาจต้องมีการผลักดันให้เกิดตลาดผลิตภัณฑ์ จากเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีราคาที่สามารถแข่งขันได้ และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒. หลักการ ๓ R (Reduce, Reuse, Recycle) ประกอบด้วย การลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิด ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ การผลิต และการบริโภค การลดปริมาณการใช้ลงเหลือใช้เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเสียและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะรีไซเคิล ขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้เข้ามาแปรรูป เป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเข้าสู่สถานที่ กำจัดขยะมูลฝอย สนับสนุนลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสียได้อีกทางหนึ่ง

๓. หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) โดยให้นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแรงจูงใจให้เกิดการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของประชาชนในการจัดการขยะ

๔. การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ตั้งแต่การผลิต การนำเข้าการจำหน่าย การบริโภค และการจัดการ ณ ปลายทาง การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมลงทุนดำเนินงานระบบ จัดการขยะ เนื่องจากมีความพร้อมและมีศักยภาพ รวมทั้งสามารถบำรุงรักษาและดูแลระบบในระยะยาวได้ไม่ใช่ว่า เป็นแต่เพียงการลงทุนจากภาครัฐและราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เครื่องจักรอุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการดูแลระบบจัดการขยะ

๕. การขยายขอบเขตความรับผิดชอบ

๕.๑ ความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) โดยให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การผลิตจนเกิดเป็นของเสีย ขยะหรือซากผลิตภัณฑ์ซึ่งอาจร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าธรรมเนียมจัดการผลิตภัณฑ์การมีส่วนร่วมในการเรียกคืน ซากผลิตภัณฑ์/ซากบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับไปใช้ซ้ำ การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มากขึ้น โดยลดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์การออกแบบและผลิตสินค้าที่มีอายุการใช้งานยาวนาน สะดวก ต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงานหรือสลายได้เองตามธรรมชาติ

๕.๒ ความรับผิดชอบของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์/ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การคัดแยก การนำส่งหรือขายคืนซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้กับผู้จัดจำหน่าย ศูนย์รับคืน เครือข่ายรับคืนหรือโรงงานที่ให้บริการจัดการซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์การมีส่วนร่วมใน การลดคัดแยก นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์และแยกทิ้งตามระบบที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดไว้เพื่อนำไป กำจัดอย่างถูกต้อง

เป้าหมาย

เป้าหมายการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ภายในปี ๒๕๗๐ มี ๖ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๘๐
๒. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์
 - ๒.๑ พลาสติก ร้อยละ ๑๐๐
 - ๒.๒ แก้ว ร้อยละ ๘๖
 - ๒.๓ กระดาษ ร้อยละ ๗๔
 - ๒.๔ อะลูมิเนียม ร้อยละ ๘๑
๓. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ร้อยละ ๒๘
๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๕๐
๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐
๖. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐

บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)

ปัจจุบันแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ได้กำหนด บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยดำเนินการ ๓ มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ ๑ การจัดการขยะที่ต้นทาง

ขยะอาหาร (Food Waste)

๑) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้จำหน่ายอาหาร อาทิห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และตลาด ภาคผู้ประกอบการอาหารหรือโรงแรม อาทิภัตตาคาร และร้านอาหาร โดยพัฒนาและประยุกต์เป็นแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อยกระดับการควบคุมและป้องกันขยะอาหารจากแหล่งกำเนิด และลดการเกิดอาหารส่วนเกินโดยส่งเสริมการนำอาหารส่วนเกิน ไปแบ่งปันให้กับผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย

๒) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้บริโภค โดยเพิ่มความรู้ให้กับผู้บริโภค ในการลดการเกิดขยะอาหาร และการจัดระบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบกำจัดขยะปลายทาง ในการคัดแยกและนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

๓) จัดทำองค์ความรู้และระบบข้อมูลขยะอาหาร

มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious Waste)

๑) จัดทำแนวทางการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิด ทั้งจาก บ้านเรือนและชุมชน ให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกแหล่งกำเนิด และประชาชน ให้มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องในทิศทางเดียวกัน

๒) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานจากแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ อาทิ ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอย โรงพยาบาล คลินิก สถาบันการศึกษา ผู้ป่วย สถานพยาบาลสัตว์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

๓) ส่งเสริมการใช้หลักการ ๓Rs ด้วยวิธีการใช้ซ้ำ (Reuse) หรือรีไซเคิล (Recycle) โดยทำให้ปราศจากเชื้อโรค ก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมีความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

๑) ส่งเสริมให้สถานประกอบการลดปริมาณการใช้สารอันตรายหรือใช้สารอื่นทดแทน ในกระบวนการผลิต และมีการคัดแยกของเสียไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด เพื่อลดปริมาณ กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่ต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายให้เหลือน้อยที่สุด

๒) ศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสามารถใช้ในการวางแผน และกำหนดระบบการจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสะท้อนถึงลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตนเอง

๓) พัฒนาระบบหรือรูปแบบที่ส่งเสริมให้บ้านเรือน กิจการบางประเภท และแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ต่าง ๆ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง ตามประเภทที่สอดคล้องกับรูปแบบหรือเทคโนโลยี การกำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้กลไกหรือแรงจูงใจ ที่เกี่ยวข้องกับการคืนประโยชน์กลับให้กับบ้านเรือน กิจการบางประเภท หรือแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ที่มีการคัดแยกขยะ ตั้งแต่ต้นทาง จัดให้มีระบบหรือวิธีการ ที่เอื้อต่อการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างต้นแบบ พื้นที่หรือจังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอย ณ กลางทาง

มาตรการที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะ

๑. ขยะมูลฝอย

๑) ขับเคลื่อนให้มีจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เพียงพอที่จะรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้และให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ และส่งเสริมให้เอกชนร่วมทุนโดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางที่มีศักยภาพการนำขยะไปใช้ประโยชน์และใช้เป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตควบคุมมลพิษ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และพื้นที่ใกล้โรงปูนซีเมนต์หรือนิคมอุตสาหกรรม

๒) กำหนดรูปแบบ/มาตรฐานการจัดการขยะโดยมุ่งเน้นเทคโนโลยีการจัดการ แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับการจัดการต้นทาง บริบทของพื้นที่และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย การผลิตพลังงานที่ให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินงาน หรือรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างง่ายที่สามารถลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก ที่เหมาะสมกับลักษณะขององค์ประกอบขยะ หรือบริบทด้านเศรษฐกิจ และสังคมของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ของเสียอันตรายชุมชน

๑) จัดทำรูปแบบ หลักเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการของเสียอันตรายชุมชนเพื่อให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในภาพรวมของจังหวัด ตั้งแต่ การเก็บรวบรวม การเก็บกัก และการส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการภายในระยะเวลา ที่เหมาะสม โดยนำรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการ ของเสียอันตรายชุมชน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเอง

๒) สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามารับรีไซเคิล หรือกำจัดของเสียอันตรายชุมชน ให้มากขึ้น ครอบคลุมทุกภูมิภาค โดยสนับสนุนการลงทุนในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสนับสนุนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ Circular economy

๓. มูลฝอยติดเชื้อ

๑) พัฒนาและปรับปรุงระบบควบคุมกำกับติดตามการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ โดยการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Tracking) ที่มีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการใช้งาน

๒) เพิ่มศักยภาพระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ดำเนินการระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค และส่งเสริมภาคเอกชนร่วมลงทุน ในการสร้างระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรองรับปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เพิ่มสูงขึ้นจากชุมชน

๓) ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำกับดูแล ให้มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

๑) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงงานรีไซเคิลและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค เพื่อให้สามารถจัดการกากอุตสาหกรรม ของเสียอันตรายชุมชน และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านชนิดและปริมาณ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มีการนำกากอุตสาหกรรมและของเสียอันตราย ไปจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งในการจัดการกากอุตสาหกรรมและของเสีย อันตรายของผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมลดลง

๒) กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานที่ที่มีการดำเนินงาน การจัดการขยะหรือกากของเสียที่เป็นอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานที่กำจัด ขยะมูลฝอย ร้านรับซื้อของเก่า และโรงงานรีไซเคิลทุกประเภท โรงงานหรือสถานประกอบกิจการ ถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สถานที่รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ สถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

๓) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการจัดการ กากของเสียที่เกิดจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

๔) กำหนดแนวทางการจัดการขยะที่ยังไม่มีระบบการจัดการ หรือขยะที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ใหม่บางประเภทที่คาดว่าจะ เป็นปัญหาในอนาคต ได้แก่ ขยะจากการ

ก่อสร้างและการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง ซากรถยนต์ และซากแบตเตอรี่ ซากรถยนต์ไฟฟ้า ซากโซล่าเซลล์ จากชุมชน ของเสียจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน และของเสียจากการเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท

มาตรการที่ ๓ การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ

๑. พัฒนากฎหมายให้ครอบคลุมการจัดการที่ต้นทางตาม Product Life Cycle ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การบริโภค และการจัดการภายหลังจากการบริโภค โดยพัฒนากฎหมายเดิม เช่น การเพิ่มเติมหมวด/มาตรา ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือพัฒนากฎหมายใหม่ ตามหลักการ EPR หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ผลักดันการออกกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ ให้มีผลบังคับใช้

๓. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน เพื่อกำหนดอำนาจ และหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ ตามกฎหมาย และดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในการเป็นศูนย์รวบรวม ของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด

๔. ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และกากของเสียอันตรายจากสถานประกอบการ ขนาด เล็ก ตั้งแต่การคัดแยกที่ต้นทางจนถึงการกำจัดและบังคับใช้อย่างเข้มงวด

๕. พัฒนา ปรับปรุงและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และข้อมูลที่เป็นสำหรับการวางแผน การกำกับดูแล และการแก้ไขปัญหาให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. จัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักให้กับ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย น่าสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

๗. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการขยะ อาทิ นวัตกรรมสำหรับ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เทคโนโลยีรีไซเคิลและอัพไซเคิล นวัตกรรมการนำขยะไปใช้ ประโยชน์ที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน นวัตกรรมจัดการขยะอาหาร นวัตกรรมหรือ เทคโนโลยี การจัดการขยะมูลฝอยสำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งพื้นที่เกาะ เทคโนโลยีการจัดการ ซากโซล่าเซลล์จากชุมชน การสร้างเครือข่าย/ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นวัตกรรม การจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายในระดับชุมชน (Innovation center)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) ร่วมกับจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของจังหวัด

๒) ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในพื้นที่ให้หมดไป โดยดำเนินการปิด และ/หรือ ปรับปรุงพื้นที่พุ่มสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง

๓) ดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ และจัดระบบการเก็บรวบรวม ขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภท เพื่อส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔) รวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน ส่งเสริมให้เอกชน เป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย และได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่

๕) เตรียมการในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอย

๖) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น การคัดแยก การเก็บรวบรวม การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมาะสม เป็นต้น รวมทั้งกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๗) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในระดับท้องถิ่น

๘) ติดตามและบังคับใช้กฎหมายกับเอกชนผู้รับจ้างในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้เอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่บริการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๙) ดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะร่วมตัดสินใจ และร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น

๑๐) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

๒.สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

รัชกาลที่ ๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านท่าบ่อเกลือเป็น เมืองท่าบ่อ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๘ มีพระกฤษประดิษฐ์เป็นเจ้าเมืองตลอดชีวิต เขตเดิมมี "นายเส้น" (เป็นตำแหน่งคล้ายกับนายอำเภอ และกำนัน) รวม ๖ เส้น มีบรรดาศักดิ์เป็นขุน เช่น ขุนท่าบ่อบำรุง นายเส้นท่าบ่อ และขุนวาริรักษา นายเส้นน้ำโมง เป็นต้น จนกระทั่งเจ้าเมืองท่าบ่อถึงแก่อสัญกรรม จึงยุบเมืองท่าบ่อลงเป็น อำเภอท่าบ่อ และยุบนายเส้นท่าบ่อ น้ำโมง โพนสา ลงเป็นตำบลและแยกเป็น ๑๐ ตำบลดังปัจจุบัน ส่วนอีก ๓ เส้นก็ได้รับการยกฐานะและแยกออกไป คือ เส้นพานพร้าวเป็นอำเภอศรีเชียงใหม่ เส้นแก้งไก่เป็นอำเภอสังคม เส้นบ้านผือเป็นอำเภอบ้านผือและถูกโอนไปขึ้นกับเมืองอุดรธานี

อำเภอบ้านผือ เดิมเป็นชุมชนขนาดเล็ก อยู่ในความปกครองมณฑลอูตร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๔ ต่อมาได้มีความเจริญขึ้นตามลำดับ ประกอบกับมีเรื่องเล่าสืบต่อมาว่าบริเวณแห่งนี้มีหนองน้ำอยู่แห่งหนึ่ง ชื่อ หนองปรือ เป็นหนองน้ำที่มีต้นผือ (กกสามเหลี่ยม) ขึ้น จำนวนมาก มีขนาดใหญ่ ปัจจุบันก็ยังมีอยู่ แต่ขนาดเล็กลงไป ประชาชนในบริเวณนี้และใกล้เคียงได้อาศัยน้ำจากหนองนี้ใช้ในการอุปโภคบริโภค และเลี้ยงชีพ หนองน้ำนี้มีประโยชน์ต่อชาวบ้าน การตั้งหมู่บ้าน จึงได้ตั้งตามชื่อหนองว่า หนองปรือ นานวันเสียงพูดก็เพี้ยนเป็น บ้านผือ จนปัจจุบัน ตามหลักฐานปรากฏว่า ที่ว่าการอำเภอบ้านผือ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ บริเวณบ้านถ่อน ตำบลบ้านผือ (ปัจจุบันเป็นโรงพยาบาลบ้านผือ) โดยมีพระบริบาลภูมิเขตต์ เป็นนายอำเภอ คนแรก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านศรีสำราญ หมู่ ๘ ตำบลบ้านผือ เหตุที่ย้ายเนื่องมาจากบริเวณดังกล่าวขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค โดยได้ก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอบ้านผือ เป็นครั้งตึกครั้งแรก อาคารหลังปัจจุบันได้ซ่อมแซม และเปิดใช้เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๓๕

เทศบาลตำบลบ้านผือ เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาลบ้านผือ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๔๙๙ เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า ๕๗ เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๐ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ.๒๔๙๕ ต่อมาเมื่อในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้เปลี่ยนฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลบ้านผือ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๙ ก ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เดิมมีพื้นที่รับผิดชอบ ๙.๐๖๕ ตารางกิโลเมตร ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ เรื่อง เปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๑๓๔ ง หน้า ๒๖ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๕ มีพื้นที่เพิ่มอีก ๒๔ ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีพื้นที่รวมทั้งหมด ๓๓.๐๖๕ ตารางกิโลเมตร (๒๐,๖๖๕.๖๒๕ ไร่) มีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเทศบาล

ตราสัญลักษณ์ของเทศบาลตำบลบ้านผือ

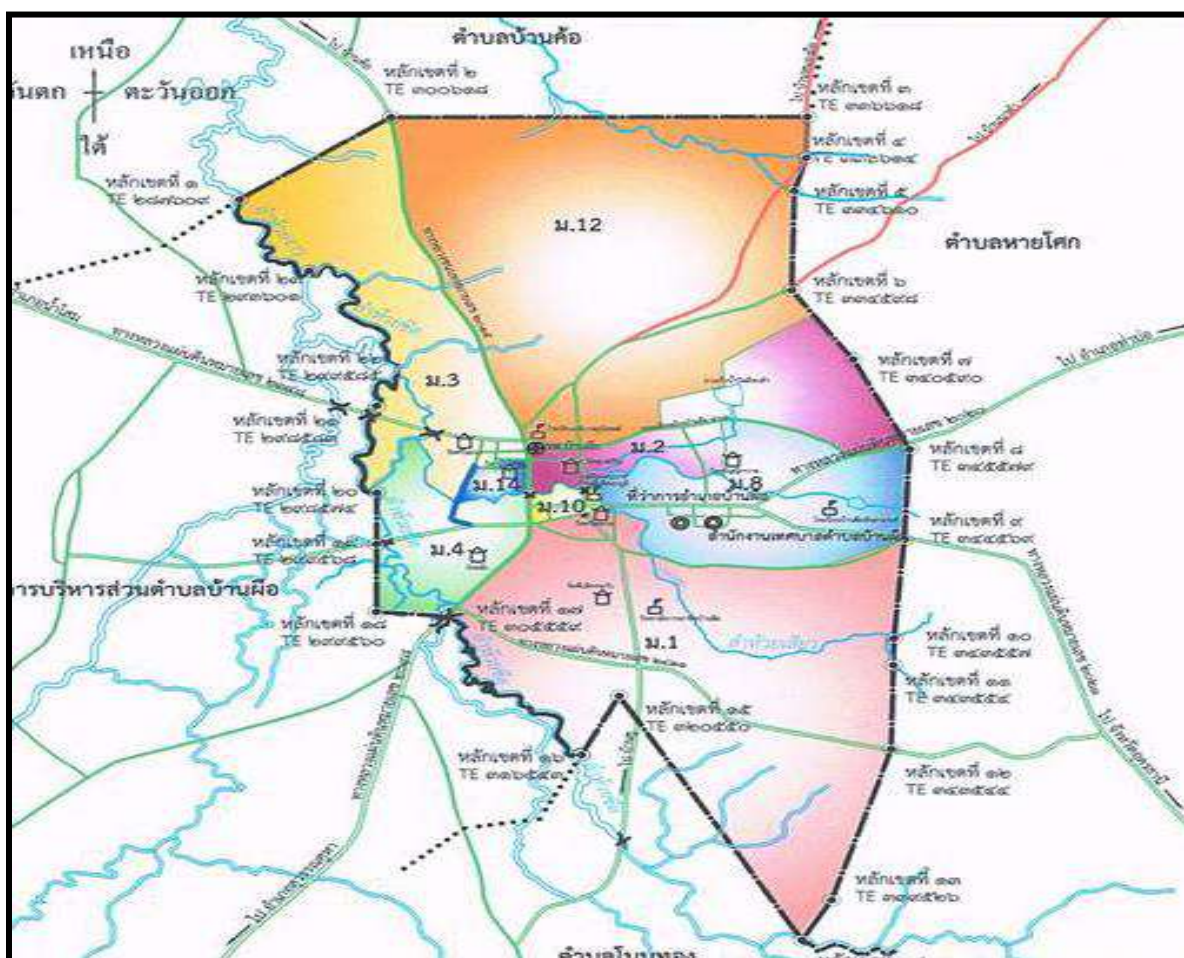
ดวงตราประจำเทศบาล มีลักษณะเป็นรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๕ เซนติเมตร ภายในวงกลมขอบตอนบนมีข้อความว่า “เทศบาลตำบลบ้านผือ” ขอบตอนล่างข้อความว่า “จังหวัดอุดรธานี” ตอนกลางมีรูปมหาธาตุ

เจดีย์ ซึ่งแสดงถึงความเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับ คำขวัญอำเภอบ้านฝือที่ว่า “มหาธาตุเจดีย์ ประเพณีงานกฐิน ล้วนถิ่นพระเถระ ไหว้พระหลวงพ่อนาค หลากหลายสวนหิน ถิ่นอารยธรรมไทยพนน”

(๑) ด้านกายภาพ

๑) ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชน (แผนที่ประกอบ)

สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านฝือ ตั้งอยู่เลขที่ ๓ ถนนศูนย์ราชการ บ้านศรีสำราญ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านฝือ อำเภอบ้านฝือ จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ ๔๑๑๖๐ อยู่ห่างทิศตะวันออกที่ว่าการอำเภอบ้านฝือ ห่างจากจังหวัดอุดรธานี ประมาณ ๕๔ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๐ กิโลเมตร

เทศบาลตำบลบ้านฝือ มีแนวเขตติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ดังนี้

ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลหายโศก (บ้านหนองนกเขียน)
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฝือ (บ้านแวง)
ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ (บ้านค้อ)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทอง (บ้านคุ)

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเทศบาลตำบลบ้านฝ้อ จะมีลักษณะเป็นพื้นที่สูงลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันตก จะเห็นว่าสภาพพื้นที่โดยทั่วไปของเทศบาลตำบลบ้านฝ้อ มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะการใช้ประโยชน์ เช่น การทำนาเป็นหลัก การปลูกอ้อย และพืชล้มลุกอื่นตามพื้นที่ และลักษณะภูมิประเทศ มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและมีน้ำท่วมขังเมื่อฝนตกหนัก ซึ่งมีลักษณะพื้นที่ราบ

๓) ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศเทศบาลตำบลบ้านฝ้อ มีลักษณะอากาศแบบร้อนแห้งแล้ง มี ๓ ฤดู ประกอบด้วย

ฤดูฝน	ระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง เดือน ตุลาคม
ฤดูหนาว	ระหว่างเดือน พฤศจิกายน ถึง เดือน มกราคม
ฤดูร้อน	ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน พฤษภาคม

๔) ลักษณะของดิน

กลุ่มดินที่พบในพื้นที่ตำบลบ้านฝ้อ เรียกว่า ชุดดินชุดราชบุรี เป็นลักษณะพื้นที่ราบเรียบ บางพื้นที่ ตำบลบ้านฝ้อเป็นที่ราบลุ่มต่ำ ดินกลุ่มนี้เนื้อดินเป็นดินเหนียว การระบายน้ำค่อนข้างเร็วให้น้ำซึมผ่านได้ช้า มีความลึกของดินมาก เป็นดินเหนียวตลอดชั้นดิน มีสีน้ำตาลเข้มปนเทา มีสีน้ำตาลปนเหลือง บริเวณที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่มเป็นพื้นที่เกิดภัยธรรมชาติน้ำท่วมเป็นประจำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง PH ๕.๕-๘.๐ ปฏิบัติการเป็นดินกรดแก่ถึงด่างปานกลาง เป็นพื้นที่เหมาะสำหรับการทำนา ผลผลิตข้าว

๕) ลักษณะแหล่งน้ำ

ในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝ้อ มีแหล่งน้ำ แบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

(๕.๑) ประเภทลำห้วยตามธรรมชาติ คือ ลำห้วยเสียว ลำห้วยขี้เป็ด ลำห้วยยาง ลำห้วยซิด ลำห้วยดับเต่า ลำห้วยคำกั้ง ลำห้วยถ่อน ลำห้วยบุงคล้า ลำห้วยเสือเต็น ลำห้วยกอพะยะ และลำห้วยวังเดือนห้า

(๕.๒) ประเภทหนองน้ำ คือ หนองน้ำหน้าคู, หนองสวนครัว และอ่างเก็บน้ำวังเดือนห้า

(๕.๓) ประเภทสระน้ำ คือ หนองน้ำใส, หนองน้ำขุน, หนองดินจี่, หนองปลาตอง, สระน้ำบ้านฝ้อ, สระศรีสำราญ, สระหนองแสง, สระบริบาล(สวนลุมพลีวัน), ป่าช้าบ้านถ่อน, ป่าช้าบ้านหัวคู และสระหลังวิทยาลัยการอาชีพ

(๕.๔) ประเภทบ่อน้ำตื้น คือ บ่อน้ำขอยน้ำแซบ และบ่อน้ำบ้านพลับขอย ๓

(๕.๕) ประเภทฝาย คือ ฝายลำห้วยเสียว (บ้านหัวคู ๓ แห่ง), ฝายลำห้วยเสียว (บ้านฝ้อ ๑ แห่ง) และ ฝายลำห้วยซิด (บ้านฝ้อ ๒ แห่ง)

(๕.๖) ประเภทบ่อบาดาล คือ บ้านพลับ, บ้านถ่อน (วังเดือนห้า), บ้านถ่อนใหม่, บ้านหัวคู, บ้านศรีสำราญ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านถ่อน

๖) ลักษณะไม้และป่าไม้

ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ได้เริ่มเสื่อมสภาพลง เนื่องจากถูกตัด ทำลาย การขยายตัวของชุมชน แต่มีการอนุรักษ์ไว้ โดยส่วนใหญ่เป็นที่สาธารณะของหมู่บ้าน บริเวณวัด(ป่าช้า) โรงเรียนบางแห่ง ป่าตามไร่นาของราษฎรเล็กน้อย

(๒) ด้านการเมือง/การปกครอง

๑) เขตการปกครอง

ปัจจุบันเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ ได้แบ่งเขตชุมชนเป็น ๙ ชุมชน ๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วยรายชื่อหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ

หมู่บ้าน	พื้นที่		
	ตารางเมตร	ตารางกิโลเมตร	ไร่
หมู่ ๑ บ้านหัวคู	๘,๑๐๒,๓๐๐	๘.๑๐	๕,๐๖๓.๙๔
หมู่ ๒ บ้านถ่อน	๒,๙๓๗,๒๐๐	๒.๙๔	๑,๘๓๕.๗๕
หมู่ ๓ บ้านฝื่อ	๔,๖๔๕,๔๐๐	๔.๖๕	๒,๙๐๓.๓๘
หมู่ ๔ บ้านพลับ	๑,๒๒๗,๖๐๐	๑.๒๓	๗๖๗.๒๕
หมู่ ๘ บ้านศรีสำราญ	๓,๘๒๘,๘๐๐	๓.๘๓	๒,๓๙๓.๐๐
หมู่ ๑๐ บ้านศรีสะอาด	๒๐๓,๗๐๐	๐.๒๐	๑๒๗.๓๑
หมู่ ๑๒ บ้านถ่อนใหม่	๗,๒๙๒,๗๐๐	๗.๒๙	๔,๕๕๗.๘๘
หมู่ ๑๔ บ้านจันทราธรรม	๓๒๕,๑๐๐	๐.๓๓	๒๐๓.๑๙

ที่มา : กองช่าง (เมษายน ๒๕๖๔)

รายชื่อประธานชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ ดังนี้

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ชุมชน
๑	นายปรีชา เพ็ญศรี	ชุมชนบ้านหัวคู ๑
๒	นายสุวรรณ ศรีทุม	ชุมชนบ้านหัวคู ๒
๓	นายบุญยัง คนชื้อ	ชุมชนบ้านถ่อน
๔	นางรุจี โคตรวงษา	ชุมชนบ้านฝื่อนอก
๕	นางกรกมล ประสาทนกุล	ชุมชนบ้านพลับ
๖	นายโชคทวี ทองทิพย์	ชุมชนบ้านศรีสำราญ
๗	นายสุรินทร์ ลิขผล	ชุมชนบ้านศรีสะอาด
๘	นางโชติกา คั่นธิ	ชุมชนบ้านถ่อนใหม่
๙	นายสมคิด ศรีสว่าง	ชุมชนบ้านจันทราธรรม(บ้านฝื่อใน)

ที่มา : กองสวัสดิการสังคม (มีนาคม ๒๕๖๔)

จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านผือ

หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
หมู่ ๐ ทะเบียนกลาง	๑๐	๑๗	๒๗	๒
หมู่ ๑ บ้านหัวคู	๙๑๕	๙๙๖	๑,๙๑๑	๘๑๗
หมู่ ๒ บ้านถ่อน	๓๙๗	๔๒๑	๘๑๘	๕๓๓
หมู่ ๓ บ้านผือ	๓๙๔	๓๙๖	๗๙๐	๓๘๙
หมู่ ๔ บ้านพลับ	๒๖๖	๒๗๙	๕๔๕	๒๗๐
หมู่ ๘ บ้านศรีสำราญ	๗๑๖	๗๖๔	๑,๔๘๐	๙๗๘
หมู่ ๑๐ บ้านศรีสะอาด	๒๔๐	๒๙๒	๕๓๒	๔๗๓
หมู่ ๑๒ บ้านถ่อนใหม่	๕๖๒	๕๗๘	๑,๑๔๐	๔๒๒
หมู่ ๑๔ บ้านจันทาราม	๑๘๑	๑๘๒	๓๖๓	๑๔๗
รวม	๓,๖๘๑	๓,๙๒๕	๗,๖๐๖	๔,๐๓๑

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านผือ (ณ มกราคม ๒๕๖๔)

รายชื่อผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลตำบลบ้านผือ

หมู่บ้าน	ชื่อ - นามสกุล
หมู่ ๐ ทะเบียนกลาง	
หมู่ ๑ บ้านหัวคู	นางสมศรี หนูราช
หมู่ ๒ บ้านถ่อน	นายภานุพงษ์ บุญญรังษ์
หมู่ ๓ บ้านผือ	นายพิพัฒน์ พากุล
หมู่ ๔ บ้านพลับ	นายสุภาพ พูลชัย
หมู่ ๘ บ้านศรีสำราญ	นายวรชัย เคนราช
หมู่ ๑๐ บ้านศรีสะอาด	นายไพรวัลย์ คั่นธิ
หมู่ ๑๒ บ้านถ่อนใหม่	นายยุรนนท์ วันอุดม
หมู่ ๑๔ บ้านจันทาราม(บ้านผือใน)	นายเกรียงไกร พรหมกรัง

๒) การเลือกตั้ง

เทศบาลตำบลบ้านผือ แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๒ เขต ประกอบด้วย

เขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วย บ้านถ่อน หมู่ ๒, บ้านผือ หมู่ ๓, บ้านพลับ หมู่ ๔, บ้านถ่อนใหม่ หมู่ ๑๒ และบ้านจันทาราม หมู่ ๑๔

เขตเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วย บ้านหัวคู หมู่ ๑ (จำนวน ๒ หน่วยเลือกตั้ง) , บ้านศรีสำราญ หมู่ ๘ (จำนวน ๒ หน่วยเลือกตั้ง), และบ้านศรีสะอาด หมู่ ๑๐

จำนวนบุคคลที่มีสิทธิ์เลือกตั้งอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ชาย ๒,๙๓๐ คน หญิง ๓,๑๔๐ คน รวม ๖,๐๗๐ คน (ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านผือ ณ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

(๓) ประชากร

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ

ปี พ.ศ.	ประชากร ทั้งหมด(คน)	เกิด (คน)	ตาย (คน)	ย้ายเข้า (คน)	ย้ายออก (คน)	จำนวน ครัวเรือน
๒๕๕๙	๗,๘๒๐	๙๓๔	๙๖	๓๑๕	๑,๒๐๑	๓,๖๗๙
๒๕๖๐	๗,๗๘๗	๑,๐๓๕	๑๐๘	๒๒๕	๑,๒๒๐	๓,๗๕๗
๒๕๖๑	๗,๗๖๖	๑,๐๐๖	๑๑๔	๓๑๗	๑,๒๘๗	๓,๘๓๐
๒๕๖๒	๗,๗๔๐	๙๑๒	๑๓๙	๒๕๗	๑,๑๒๔	๓,๙๓๔
๒๕๖๓	๗,๕๙๘	๘๑๘	๑๒๘	๒๘๔	๑,๐๘๕	๔,๐๒๕

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ (ณ มกราคม ๒๕๖๔)

๒) ช่วงอายุและจำนวนประชากร

กลุ่มอายุ (ปี)	จำนวน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ต่ำกว่า ๕ ปี	๑๗๕	๑๘๒	๓๕๗
๕ - ๙	๒๑๕	๑๙๙	๔๑๔
๑๐ - ๑๔	๒๐๖	๒๓๔	๔๔๐
๑๕ - ๑๙	๒๔๒	๒๔๐	๔๘๒
๒๐ - ๒๔	๒๒๕	๒๓๕	๔๖๐
๒๕ - ๒๙	๒๙๐	๒๖๔	๕๕๔
๓๐ - ๓๔	๒๕๕	๒๔๖	๕๐๑
๓๕ - ๓๙	๒๗๓	๒๗๓	๕๔๖
๔๐ - ๔๔	๓๐๖	๒๗๓	๕๗๙
๔๕ - ๔๙	๒๗๘	๓๒๔	๖๐๒
๕๐ - ๕๔	๓๑๖	๓๓๒	๖๔๘
๕๕ - ๕๙	๒๕๗	๓๐๗	๕๖๔
๖๐ - ๖๔	๒๒๑	๒๗๒	๔๙๓
๖๕ - ๖๙	๑๕๔	๑๙๘	๓๕๒
๗๐ - ๗๔	๑๘๘	๒๓๙	๔๒๗
๘๐ - ๘๔	๕๙	๙๔	๑๕๓
๘๕ - ๘๙	๑๑	๑๓	๒๔
๑๐๐ ปีขึ้นไป	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ (ณ มกราคม ๒๕๖๔)

(๔) สภาพทางสังคม

๑) การศึกษา

สถานศึกษาของรัฐ

๑. โรงเรียนประถมศึกษา คือ โรงเรียนอนุบาลบ้านผือ

ปี พ.ศ.	ห้องเรียน(ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน(คน)
๒๕๕๙	๑๙	๒๘	๖๓๓
๒๕๖๐	๒๕	๒๘	๖๕๙
๒๕๖๑	๑๙	๒๘	๖๖๔
๒๕๖๒	๒๑	๓๐	๗๒๔
๒๕๖๓	๒๔	๓๕	๗๒๖

ที่มา : ฝ่ายบริหารงบประมาณโรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยาคม (วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ประเภทบุคลากร	ระดับการศึกษา (คน)		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
ข้าราชการครู	๑๐	๒๕	๐
ลูกจ้างประจำ	๐	๐	๑
พนักงานจ้างตามภารกิจชั่วคราว	๐	๓	๑

ที่มา : ฝ่ายบริหารงบประมาณโรงเรียนอนุบาลบ้านผือพิทยาคม (วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

๒. โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสถึงชั้นมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนบริบาลภูมิเขตต์

ปี พ.ศ.	ห้องเรียน(ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน(คน)
๒๕๕๙	๓๒	๔๓	๑,๒๒๒
๒๕๖๐	๓๒	๔๓	๑,๒๔๑
๒๕๖๑	๓๒	๕๕	๑,๒๐๖
๒๕๖๒	๓๒	๕๑	๑,๑๐๕
๒๕๖๓	๓๑	๕๑	๑,๐๓๕

ที่มา : กลุ่มบริหารงานทั่วไป โรงเรียนบริบาลภูมิเขตต์ (๒๕ มกราคม ๒๕๖๔)

ประเภทบุคลากร	ระดับการศึกษา (คน)		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
ข้าราชการครู	๒๒	๒๘	๐
ลูกจ้างประจำ	๐	๐	๑
ลูกจ้างชั่วคราว	๐	๓	๑
คนงานจ้างเหมา	๐	๐	๒

ที่มา : กลุ่มบริหารงานทั่วไป โรงเรียนบริบาลภูมิเขตต์ (๒๕ มกราคม ๒๕๖๔)

๓. โรงเรียนมัธยมศึกษา ๒ แห่ง

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการอุดรธานี (โรงเรียนบ้านผือพิทยาสรรค์)

ปี พ.ศ.	ห้องเรียน(ห้อง)	นักเรียน(คน)
๒๕๕๙	๕๕	๒,๓๒๕
๒๕๖๐	๕๕	๒,๓๔๒
๒๕๖๑	๕๖	๒,๒๐๗
๒๕๖๒	๕๖	๒,๐๕๖
๒๕๖๓	๕๗	๒,๒๑๑

ที่มา : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุดรธานี (๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔)

ประเภทบุคลากร	ระดับการศึกษา (คน)		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
ข้าราชการครู	๓๙	๖๖	๐
ลูกจ้างประจำ	๐	๑	๒
พนักงานจ้างตามภารกิจ	๐	๒	๑
พนักงานจ้างทั่วไป	๑	๖	๐

ที่มา : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุดรธานี (๑๒ มีนาคม ๒๕๖๔)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา วัดศรีสะอาด

๔. วิทยาลัย คือ วิทยาลัยการอาชีพบ้านผือ

ปี พ.ศ.	ห้องเรียน(ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน(คน)
๒๕๕๙	๗๒	๕๐	๑,๙๓๙
๒๕๖๐	๖๙	๕๐	๑,๙๔๗
๒๕๖๑	๗๑	๕๔	๑,๘๘๔
๒๕๖๒	๗๙	๕๕	๑,๙๙๒
๒๕๖๓	๘๐	๕๕	๑,๙๙๓

ที่มา : ฝ่ายบริหารทรัพยากร/งานทะเบียน วิทยาลัยการอาชีพบ้านผือ (๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ประเภทบุคลากร	ระดับการศึกษา (คน)		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
ข้าราชการครู	๑๐	๕	๐
พนักงานราชการ	๒	๘	๐
ลูกจ้างชั่วคราว	๐	๓๔	๒๗

ที่มา : ฝ่ายบริหารทรัพยากร/งานทะเบียน วิทยาลัยการอาชีพบ้านผือ (๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน สังกัดเทศบาลตำบลบ้านผือ มี ๒ แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีสะอาด

ปี พ.ศ.	นักเรียน(คน)	ครู (คน)	
		ปริญญาตรี	ม.๖หรือเทียบเท่า
๒๕๕๙	๗๐	๔	๑
๒๕๖๐	๗๓	๔	๑
๒๕๖๑	๓๘	๔	๑
๒๕๖๒	๕๒	๕	๐
๒๕๖๓	๔๙	๕	๐

ที่มา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีสะอาด (๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านถ่อน

ปี พ.ศ.	นักเรียน(คน)	ครู (คน)	
		ปริญญาตรี	ม.๖หรือเทียบเท่า
๒๕๕๙	๗๐	๔	๐
๒๕๖๐	๗๖	๔	๐
๒๕๖๑	๖๔	๔	๐
๒๕๖๒	๗๑	๕	๐
๒๕๖๓	๖๕	๕	๐

ที่มา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านถ่อน (๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

๖. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน ๑ แห่ง

สถานศึกษาเอกชน ๒ แห่ง

๑. โรงเรียนอนุบาลญาริตา

โรงเรียนอนุบาลญาริตา (โรงเรียนเอกชน)

ปี พ.ศ.	ห้องเรียน(ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน(คน)
๒๕๕๙	๒๐	๓๕	๗๑๓
๒๕๖๐	๒๐	๓๒	๗๕๕
๒๕๖๑	๒๐	๓๒	๗๕๐
๒๕๖๒	๒๐	๓๔	๗๑๒
๒๕๖๓	๑๙	๓๔	๖๘๗

ที่มา : งานธุรการ โรงเรียนอนุบาลญาริตา (๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔)

ประเภทบุคลากร	ระดับการศึกษา (คน)		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
ข้าราชการครู	๒	๒๕	๐
พนักงานจ้างทั่วไป	๐	๐	๑๔

ที่มา : งานธุรการ โรงเรียนอนุบาลญาริตา (๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔)

๒. โรงเรียนศศิกานต์วิทยา

ปี พ.ศ.	ห้องเรียน(ห้อง)	ครู (คน)	นักเรียน(คน)
๒๕๕๙	๒๖	๔๐	๘๓๒
๒๕๖๐	๒๙	๓๙	๘๘๗
๒๕๖๑	๒๗	๔๑	๙๔๐
๒๕๖๒	๒๗	๔๒	๑,๐๑๕
๒๕๖๓	๒๗	๔๒	๙๗๔

ที่มา : โรงเรียนศศิกานต์วิทยา (เมษายน ๒๕๖๔)

ประเภทบุคลากร	ระดับการศึกษา (คน)		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี
ครูที่บรรจุ	๓	๒๙	๐
ครูพี่เลี้ยง	๐	๘	๖
พนักงานจ้างทั่วไป(คนขับรถ,แม่บ้าน)	๐	๐	๑๑

ที่มา : โรงเรียนศศิกานต์วิทยา (เมษายน ๒๕๖๔)

๒) สาธารณสุข

๑. โรงพยาบาลของรัฐ ขนาด ๙๐ เตียง	๑	แห่ง
๒. ศูนย์บริการสาธารณสุข/สถานเอนามัย	๑	แห่ง
๓. สถานพยาบาลเอกชน(คลินิก)	๑๘	แห่ง
๔. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	๘	แห่ง

ตาราง แสดงสถิติการให้บริการของศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลบ้านผือ

ปี พ.ศ.	จำนวนเตียง	จำนวนคนไข้ (ครั้ง)
๒๕๕๙	ให้บริการ OPD	๒๑๕,๒๔๕
๒๕๖๐	ให้บริการ OPD	๒๖๐,๖๙๐
๒๕๖๑	ให้บริการ OPD	๒๑๘,๐๒๖
๒๕๖๒	ให้บริการ OPD	๒๑๙,๖๘๕
๒๕๖๓	ให้บริการ OPD	๑๙๘,๐๐๑

ที่มา : งานยุทธศาสตร์ โรงพยาบาลบ้านผือ (ณ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔)

ตาราง แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ของศูนย์สุขภาพชุมชน โรงพยาบาลบ้านผือ

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
นายแพทย์ (ที่ปรึกษา)	๑
ทันตแพทย์ (ที่ปรึกษา)	๑
เภสัชกร (ที่ปรึกษา)	๑
พยาบาลวิชาชีพ	๔
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/นักวิชาการสาธารณสุข	๔
พนักงานกระทรวงสาธารณสุข	๓
ลูกจ้างรายวัน	๒

ที่มา : งานยุทธศาสตร์ โรงพยาบาลบ้านผือ (ณ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔)

งานสาธารณสุขมูลฐาน

-ภายในเขตเทศบาลตำบลบ้านผือ มี อสม. จำนวนทั้งสิ้น ๑๔๘ คน

-รายชื่อประธาน อสม. ชุมชนต่าง ๆ ดังนี้

ที่	ชุมชน	หมู่ที่	ชื่อ-นามสกุล	จำนวน อสม.ใน ความรับผิดชอบ
๑	ชุมชนบ้านหัวคู ๑	๑	นางเพ็ญศรี แสงจันทร์	๒๑
๒	ชุมชนบ้านหัวคู ๒	๑	นางพัชรินทร์ ศรีทุม	๑๘
๓	ชุมชนบ้านถ่อน	๒	นางชนิษฐา ผิวงษ์	๑๘
๔	ชุมชนบ้านผือ	๓	นางอุทิศ มุงคุณ	๑๘
๕	ชุมชนบ้านพลับ	๔	นางรัชนี สุวรรณแสง	๑๖
๖	ชุมชนบ้านศรีสำราญ	๘	นางวรลักษณ์ ใจบุญ	๑๗
๗	ชุมชนบ้านศรีสะอาด	๑๐	นางสมัย วงษ์คำ	๑๑
๘	ชุมชนบ้านถ่อนใหม่	๑๒	นางพริณัฐ ศรีจันทร์แจ้ง	๑๙
๙	ชุมชนบ้านจันทาราม	๑๔	นางลาวัลย์ พรวรรณ	๑๐
รวม				๑๔๘

๓) อาชญากรรม

๑. สถานีตำรวจภูธร จำนวน ๑ แห่ง

๒. จุดตรวจบริการ จำนวน ๑ แห่ง

ตารางสถิติเกี่ยวกับอาชญากรรม

ประเภทความผิด	จำนวนการจับกุม(ราย)				
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	๕	๒๐	๑๐	๑๘	๑๑
ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๒๒	๒๘	๓๗	๒๕	๒๓
ฐานความผิดพิเศษ (ค้ำมนุษย์, คຸ້ມຮອງເດັກ, ลิขสิทธิ์, สิทธิบัตร, คอมพิวเตอร์, ป่าไม้, สัตว์ป่า, ขุดดิน ถมดิน, ศุลกากร, ฟอกเงิน, ดอกเบี้ย เกินอัตรา)	๑๑	๔	๑๕	๗	๐
คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย (ยาเสพติด, อาวุธปืน, การพนัน, สลากกินรวบ, คนเข้าเมือง, พรก.ฉุกเฉิน)	๑๒๖	๒๒๖	๒๘๓	๒๘๐	๓๗๐
อุบัติเหตุจราจรทางบก (ครั้ง)	๕๒	๓๒	๘	๒๙	๖๒

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรบ้านผือ (๒๖ เมษายน ๒๕๖๔)

๔) ยาเสพติด

สถิติเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเภทความผิด	จำนวนการจับกุม				
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
คดีเกี่ยวกับยาเสพติด (ราย)	๗๑	๑๖๒	๒๑๗	๒๑๕	๒๕๑
คดีเกี่ยวกับยาเสพติด (คน)	๗๘	๑๘๔	๒๔๘	๒๓๗	๒๘๒

ที่มา : สถานีตำรวจภูธรบ้านผือ (๒๖ เมษายน ๒๕๖๔)

๕) การสังคมสงเคราะห์

เทศบาลตำบลบ้านผือ โดยกองสวัสดิการสังคม ได้รับการลงทะเบียบจากประชาชนในพื้นที่ และได้ทำการประกาศขึ้นทะเบียน ไว้ดังนี้

ผู้สูงอายุ	จำนวน ๑,๒๐๒ คน
ผู้พิการ	จำนวน ๑๙๙ คน
ผู้ป่วยเอดส์	จำนวน ๒๖ คน
เด็กแรกเกิด	จำนวน ๑๒๑ คน

ที่มา : กองสวัสดิการสังคม (เมษายน ๒๕๖๔)

(๕) ระบบบริการพื้นฐาน

๑) การคมนาคมขนส่ง (ทางบก, ทางน้ำ, ทางราง ฯลฯ)

ถนนสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล ความยาว ประมาณ ๕๓.๗๙ กิโลเมตร แบ่งประเภทของถนนออกเป็น ถนนภายในเขตเทศบาล มี ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย

๑. ถนนลาดยาง	ความยาวทั้งสิ้น	๒๑.๒๖๖ กิโลเมตร	๔๔ สาย
๒. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก	ความยาวทั้งสิ้น	๑๙.๘๖๙ กิโลเมตร	๔๙ สาย
๓. ถนนลูกรัง	ความยาวทั้งสิ้น	๑๓.๐๕๔ กิโลเมตร	๑๔ สาย

ที่มา : กองช่าง (ณ เมษายน ๒๕๖๔)

สะพานและสะพานลอยคนข้ามภายในเขตเทศบาล

๑. สะพาน มีจำนวน ๗ แห่ง เป็นลำห้วยซิด ๓ แห่ง และลำห้วยเสี้ยว ๔ แห่ง

๒. สะพานลอยคนข้าม จำนวน ๑ แห่ง คือ หน้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุดรธานี

รถโดยสารที่ใช้ในการคมนาคม ประกอบด้วย

หมวด (ประเภท)	เส้นทาง	จำนวนเที่ยวต่อวัน	จำนวนรถ(คัน)
รถหมวด ๒ (กรุงเทพฯ-ต่างจังหวัด)	บ้านฝื่อ – กรุงเทพฯ	๕	๕
รถหมวด ๓ (จังหวัด-จังหวัด)	อุดร – อำเภอสว่าง	วิ่งทุก ๒ ชั่วโมง	๖
	อุดร – อำเภอปากชม	วิ่งทุก ๓๐ นาที	๖๒
	หนองบัวลำภู-หนองคาย	-	-

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดอุดรธานี สาขาอำเภอบ้านฝื่อ (ณ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๔)

๒) การไฟฟ้า

- มีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านฝื่อ ๑ แห่ง

ข้อมูลผู้ใช้ไฟฟ้า ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านฝ้อ ที่สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาอำเภอ
บ้านฝ้อ รับผิดชอบ

ข้อมูลผู้ใช้ไฟฟ้า	จำนวน (ราย)
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ปี ๒๕๖๒	๒,๙๓๘
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ปี ๒๕๖๓	๓,๐๐๕
จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า เพิ่มขึ้น	๖๗

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สาขาอำเภอบ้านฝ้อ (ณ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔)

๓) การประปา

- มีสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านฝ้อ ๑ แห่ง

ตารางแสดงปริมาณการใช้น้ำ และสถิติจำนวนผู้ใช้น้ำประปา ในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝ้อ

ปี	กำลังผลิต (ลบ.ม./วัน)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม./ปี)	ปริมาณน้ำผลิตจ่าย (ลบ.ม./ปี)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม./ปี)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ในเขต เทศบาล)
๒๕๕๙	๒,๔๐๐	๘๖๔,๐๐๐	๔๘๘,๔๐๐	๔๒๘,๖๗๖	๒,๐๑๗
๒๕๖๐	๒,๔๐๐	๘๖๔,๐๐๐	๕๓๔,๐๐๐	๔๓๑,๔๘๘	๒,๐๒๑
๒๕๖๑	๒,๔๐๐	๘๖๔,๐๐๐	๕๗๑,๑๔๐	๔๔๓,๙๗๖	๒,๐๒๘
๒๕๖๒	๒,๘๘๐	๑,๐๓๖,๘๐๐	๕๖๖,๕๒๐	๔๘๕,๘๘๐	๒,๐๕๒
๒๕๖๓	๒,๘๘๐	๑,๐๓๖,๘๐๐	๕๗๘,๕๒๐	๔๔๑,๓๖๐	๒,๐๕๘

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอบ้านฝ้อ (ณ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔)

๔) โทรศัพท์

- ที่ทำการโทรศัพท์อำเภอบ้านฝ้อ ๑ แห่ง
- จำนวนเลขหมายที่ใช้โทรศัพท์ในเขตเทศบาล ๑๕๕ เลขหมาย
- จำนวนผู้ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต ๘๗๒ ราย

ที่มา : บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) สาขาบ้านฝ้อ (ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔)

- ร้านจำหน่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ๑๗ ร้าน

ที่มา : งานจัดเก็บรายได้ฯ กองคลัง (ณ มีนาคม ๒๕๖๔)

๕) ระบบโลจิสติกส์ (Logistics) หรือการขนส่ง

- ที่ทำการไปรษณีย์ อำเภอบ้านผือ ๑ แห่ง
- บริษัทจัดส่งพัสดุ ๔ แห่ง

(๖) ระบบเศรษฐกิจ

๑) การเกษตร

ลักษณะการประกอบอาชีพการเกษตรกรรมในเขตเทศบาล ทำนาข้าว ทำสวน ทำไร่

ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว, อ้อย

ตามรายงานหมู่บ้านชนบทไทย จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ค) ปี ๒๕๖๒ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ได้รายงานสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจในภาพรวมทั้งประเทศ ดังนี้

การทำนา

(๑) ครัวเรือนที่ทำนา มีจำนวนทั้งหมด ๔,๓๘๘,๐๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำนา มากที่สุด จำนวน ๒,๘๘๘,๐๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคใต้ มีครัวเรือนที่ทำนา น้อยที่สุด จำนวน ๑๓๓,๖๑๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ทำนา มีจำนวนทั้งหมด ๖๒,๒๓๖,๓๑๘ ไร่ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ทำนา มากที่สุด เป็นจำนวน ๓๙,๐๓๙,๓๙๕ ไร่ ภาคใต้ มีพื้นที่ทำนา น้อยที่สุด จำนวน ๑,๑๘๓,๘๐๔ ไร่ ทั้งนี้ ครัวเรือนที่มีพื้นที่ทำนา ๕-๑๐ ไร่ จำนวน ๑,๕๐๘,๔๗๑ ครัวเรือน และมีครัวเรือนที่มีพื้นที่ทำนา เกิน ๒๐ ไร่ จำนวน ๕๗๑,๖๗๓ ครัวเรือน

(๓) ครัวเรือนมีรายได้โดยเฉลี่ยจากการทำนา จำนวน ๗๔,๐๐๒ บาทต่อปี โดยภาคกลาง มีครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยจากการทำนา มากที่สุด จำนวน ๑๔๑,๔๕๑ บาทต่อปี ขณะที่ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครัวเรือนมีรายได้โดยเฉลี่ยจากการทำนา จำนวน ๘๔,๖๒๕ บาทต่อปี ๗๗,๓๒๘ บาทต่อปี และ ๖๑,๐๓๖ บาทต่อปี ตามลำดับ

(๔) ครัวเรือนทำนา ปีละ ๑ ครั้ง จำนวน ๓,๖๐๕,๖๗๔ ครัวเรือน โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำนาปีละครั้ง มากที่สุด จำนวน ๒,๖๙๑,๕๓๕ ครัวเรือน และครัวเรือนทำนา ปีละมากกว่า ๑ ครั้ง จำนวน ๗๘๒,๓๘๗ ครัวเรือน โดยภาคเหนือ มีครัวเรือนที่ทำนาปีละมากกว่า ๑ ครั้ง มากที่สุด จำนวน ๓๐๐,๙๑๙ ครัวเรือน

(๕) ประเภทของการทำนา ครัวเรือนทำนาในรูปแบบ “นาหว่าน” มากที่สุด จำนวน ๒,๖๔๘,๒๗๔ ครัวเรือน ตามมาด้วยรูปแบบ “นาดำ” จำนวน ๑,๓๐๐,๙๒๙ ครัวเรือน รูปแบบ “นาหว่านน้ำตม” จำนวน ๓๒๘,๕๔๒ ครัวเรือน และมากกว่า ๑ รูปแบบ/วิธีการ จำนวน ๘๓,๐๔๓ ครัวเรือน

การทำไร่ (ปลูกพืชไร่อายุสั้น และปลูกพืชไร่อายุยาว)

การทำไร่อายุสั้น หมายถึง พืชไร่ที่มีอายุนับตั้งแต่ปลูกถึงเก็บเกี่ยว น้อยกว่า ๔ เดือน เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วน้ำนางแดง ถั่วมะแฮะ ข้าวฟ่าง เป็นต้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงพืชผัก

(๑) ครัวเรือนที่ทำไร่อายุสั้น มีจำนวนทั้งหมด ๘๘๘,๙๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑๗ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคเหนือ มีครัวเรือนที่ทำไร่อายุสั้น มากที่สุด จำนวน

๔๔๐,๔๒๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๑ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคใต้ มีครัวเรือนที่ทำไร่ไถ่อย่างน้อยที่สุด จำนวน ๑๕๔,๖๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๘ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำไร่ไถ่อย่างน้อยที่สุด จำนวน ๒๙๖,๔๑๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ทำไร่ไถ่ มีจำนวนทั้งหมด ๙,๐๐๗,๔๖๖ ไร่ โดยภาคเหนือ มีพื้นที่ทำไร่ไถ่มากที่สุดเป็นจำนวน ๔,๘๓๕,๔๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๘ ของพื้นที่ทำไร่ไถ่ทั้งหมด ภาคใต้ มีพื้นที่ทำไร่ไถ่อย่างน้อยที่สุด จำนวน ๑๕๔,๖๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๒ ของพื้นที่ทำไร่ไถ่ทั้งหมด ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ทำไร่ไถ่จำนวน ๒,๖๕๐,๗๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๓ ของพื้นที่ทำไร่ไถ่ทั้งหมด

การทำไร่ไถ่ หมายถึง พืชไร่ที่มีอายุตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวมากกว่า ๔ เดือน เช่น ข้าวไร่ อ้อย มันสำปะหลัง ปอ ฝ้าย สับปะรด ยาสูบ ป่านศรนารายณ์ กก แตงโมเมล็ด พริกไทย และอื่นๆ

(๑) ครัวเรือนที่ทำไร่ไถ่ มีจำนวนทั้งหมด ๑,๑๕๗,๖๙๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๔ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำไร่ไถ่มากที่สุดจำนวน ๖๔๕,๘๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๙ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคใต้ มีครัวเรือนที่ทำไร่ไถ่น้อยที่สุดจำนวน ๔๐,๕๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ทำไร่ไถ่ มีจำนวนทั้งหมด ๑๘,๒๘๑,๘๙๐ ไร่ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ทำไร่ไถ่มากที่สุดจำนวน ๘,๔๕๗,๑๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒๖ ของพื้นที่ทำไร่ไถ่ทั้งหมด ขณะที่ภาคใต้ มีพื้นที่ทำไร่ไถ่น้อยที่สุดจำนวน ๒๔๗,๗๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๖

การทำสวน (สวนผลไม้ สวนยางพารา)

การทำสวนผลไม้

(๑) ครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้ มีจำนวนทั้งหมด ๕๙๗,๓๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔๙ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคใต้มีครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้มากที่สุดจำนวน ๒๓๐,๔๕๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้ น้อยที่สุดจำนวน ๔๔,๗๕๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๓ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ทำสวนผลไม้ มีจำนวนทั้งหมด ๔,๙๖๙,๒๙๕ ไร่ โดยภาคกลาง มีพื้นที่ทำสวนผลไม้มากที่สุดจำนวน ๒,๐๗๒,๖๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๗๑ ของพื้นที่ทำสวนผลไม้ทั้งหมด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ทำสวนผลไม้ น้อยที่สุดจำนวน ๒๖๗,๖๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๙ ของพื้นที่ทำสวนผลไม้ทั้งหมด

การทำสวนยางพารา

(๑) ครัวเรือนที่ทำสวนยางพารา มีจำนวนทั้งหมด ๑,๑๐๑,๖๔๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคใต้ มีครัวเรือนที่ทำสวนยางพารา มากที่สุด จำนวน ๖๘๒,๑๔๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๘ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค รองลงมา คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำสวนยางพารา จำนวน ๒๙๗,๕๗๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๕ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ที่ทำสวนยางพารา มีจำนวนทั้งหมด ๑๗,๑๐๙,๔๙๙ ไร่ โดยภาคใต้ มีพื้นที่ทำสวนยางพารา มากที่สุด จำนวน ๑๑,๒๕๘,๔๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘๐ ของพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ทำสวนยางพารา จำนวน ๓,๓๐๕,๐๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๒ ของพื้นที่ทำสวนยางพาราทั้งหมด

การปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ และการเกษตรถั่วเหลือง

การปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ

(๑) ครัวเรือนที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ มีจำนวนทั้งหมด ๖๐๗,๒๐๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๘ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคใต้ มีครัวเรือนที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ มากที่สุด จำนวน ๒๔๕,๖๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๘ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคกลาง มีครัวเรือนที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน ๘๕,๘๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ จำนวน ๑๗๒,๙๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๙ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ มีจำนวนทั้งหมด ๘,๕๘๓,๓๗๔ ไร่ โดยภาคใต้ มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ มากที่สุด จำนวน ๔,๐๕๕,๘๔๘ ไร่ และภาคเหนือ มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน ๑,๐๗๖,๓๗๕ ไร่ ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ จำนวน ๒,๐๗๖,๘๓๖ ไร่

การเกษตรถั่วเหลือง หมายถึง การปลูกพืชไร่อายุสั้น หรือพืชผัก ในฤดูแล้ง

(๑) ครัวเรือนที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง มีจำนวนทั้งหมด ๒๑๗,๖๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคเหนือ มีครัวเรือนที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง มากที่สุด จำนวน ๑๐๐,๓๕๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ขณะที่ภาคใต้ มีครัวเรือนที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง น้อยที่สุด จำนวน ๑๙,๖๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๔ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง จำนวน ๘๐,๓๕๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๐ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

(๒) พื้นที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง มีจำนวนทั้งหมด ๕๗๓,๓๑๒ ไร่ โดยภาคเหนือ มีพื้นที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง มากที่สุด เป็นจำนวน ๒๗๘,๒๓๙ ไร่ และภาคใต้ มีพื้นที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง น้อยที่สุด จำนวน ๓๓,๒๑๘ ไร่ ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ทำการเกษตรถั่วเหลือง จำนวน ๑๙๙,๒๖๕ ไร่

ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านฝาง ได้รายงานข้อมูลพื้นฐานการเกษตรในเขตเทศบาล มีจำนวนทั้งหมด ๒๒,๕๒๕ ไร่ แยกเป็น พื้นที่นา ๗,๘๔๑ ไร่ พื้นที่ไร่ ๓,๙๕๒ ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผล ๖๘๔ ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น ๒๓๘ ไร่ พื้นที่ปลูกผัก ๕๔ ไร่ พื้นที่ปลูกยางพารา ๒๑๘ ไร่ พื้นที่เกษตรอื่นๆ ๔๙ ไร่

๒) การประมง

การประมงในเขตเทศบาล ไม่มีการประกอบเป็นอาชีพ แต่จะทำการประมงเพื่อการเลี้ยงชีพ

๓) การปศุสัตว์

- ลักษณะการประกอบการปศุสัตว์ในท้องถิ่น เป็นการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเป็นส่วนใหญ่และขายบ้างเพียงเล็กน้อย
- ผลผลิตทางการปศุสัตว์ที่สำคัญ ไก่, เป็ด, สุกร และโค, กระบือ มีบ้างเล็กน้อย

๔) การบริการ

- ร้านอาหาร ๘๙ ร้าน
- ร้านค้า ๘๒ ร้าน
- สถานีบริการน้ำมัน ๕ แห่ง
- โรงแรม/ที่พัก/รีสอร์ท ๕๘ แห่ง

ที่มา : งานจัดเก็บรายได้ฯ กองคลัง (ณ มีนาคม ๒๕๖๔)

๕) การท่องเที่ยว

ในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝื่อ เป็นเขตชุมชนเมือง สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

- พิพิธภัณฑ์ไทยพวนอำเภอบ้านฝื่อ ตั้งอยู่ บ้านหัวคู หมู่ ๑
- แหล่งเรียนรู้ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอมือชุมชนคุณธรรมวัดศรีโสภณ หมู่ ๓
- แหล่งเรียนรู้ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสืบสานต่อผ้าทอมือบ้านฝื่อ หมู่ ๑๔

นอกจากนี้ ที่ตั้งเทศบาล มีเส้นทางเชื่อมสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องเดินทางผ่าน สำคัญ ได้แก่

- อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ตั้งอยู่ บ้านตัว ต.เมืองพาน อ.บ้านฝื่อ จ.อุดรธานี
- วัดโพธิ์ชัยศรี (วัดหลวงพ่อนาค) ตั้งอยู่ บ้านแวง ต.บ้านฝื่อ อ.บ้านฝื่อ จ.อุดรธานี
- พระมหาธาตุเจดีย์เฉลิมพระบารมีพระนวมินทร์ ตั้งอยู่ วัดป่าบ้านค้อ ต.เขื่อน้ำ
- วัดนาหลวง(อภิญญาเทสิตธรรม) ตั้งอยู่ ต.คำด้วง อ.บ้านฝื่อ
- วัดปานาคำน้อย อ.นาเยือง จ.อุดรธานี
- วัดป่าภูก้อน อ.นาเยือง จ.อุดรธานี
- น้ำตกตาดน้ำพุ ตั้งอยู่ บ้านตาดน้ำพุ ต.คำด้วง อ.บ้านฝื่อ จ.อุดรธานี

๖) อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม ในเขตเทศบาล เป็นอุตสาหกรรมโรงกลึง โรงผลิตน้ำดื่ม และอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการเกษตร เช่นโรงสีข้าว

ตามรายงานหมู่บ้านชนบทไทย จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ค) ปี ๒๕๖๒ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.) ได้รายงานการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน และสถานประกอบการและอุตสาหกรรมในท้องถิ่น ดังนี้

การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีจำนวนทั้งหมด ๑๘๒,๘๙๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๘ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่

ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน มากที่สุด จำนวน ๙๒,๑๕๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๘ ของครัวเรือนทั้งหมดในภาค

การทำงานในสถานประกอบการและอุตสาหกรรมในท้องถิ่น

(๑) ครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายในตำบล มีจำนวนทั้งหมด ๒๓๔,๘๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๖ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคกลาง มีครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายในตำบล มากที่สุด จำนวน ๑๒๔,๓๒๖ ครัวเรือน ขณะที่ภาคเหนือ มีครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายในตำบล น้อยที่สุด จำนวน ๓๑,๗๙๖ ครัวเรือน ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายในตำบล จำนวน ๔๕,๓๓๕ ครัวเรือน

(๒) ครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายนอกตำบล มีจำนวนทั้งหมด ๓๙๙,๖๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๗ ของครัวเรือนทั้งหมดในชนบท โดยภาคกลาง มีครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายนอกตำบล มากที่สุด จำนวน ๒๑๔,๘๖๐ ครัวเรือน ขณะที่ภาคใต้ มีครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายนอกตำบล น้อยที่สุด จำนวน ๔๕,๓๙๔ ครัวเรือน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีครัวเรือนที่ทำงานในสถานประกอบการภายนอกตำบล จำนวน ๙๐,๐๑๘ ครัวเรือน

๗) การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

- ธนาคาร ประกอบด้วย

๑. ธนาคารกรุงไทย สาขาบ้านฝื่อ
๒. ธนาคารออมสิน สาขาบ้านฝื่อ
๓. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบ้านฝื่อ
๔. ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาบ้านฝื่อ (ตลาดนิยมโลตัส)
๕. ธนาคารกสิกรไทย สาขาบ้านฝื่อ
๖. ธนาคารกรุงเทพ สาขาบ้านฝื่อ

- ตลาดสด ๓ แห่ง

- กลุ่มอาชีพ

๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอมือชุมชนคุณธรรมวัดศรีโสดา หมู่ ๓
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสืบสานต่อผ้าทอมือบ้านฝื่อ หมู่ ๑๔

๘) แรงงาน

เขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านฝื่อ เป็นชุมชนศูนย์การค้าของอำเภอ มีที่ตั้งส่วนราชการ สถานศึกษา หน่วยงานรัฐวิสาหกิจระดับอำเภอเป็นจำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้มีประชาชนที่มาจากนอกพื้นที่เข้ามาค้าขาย ใช้แรงงาน และพักอาศัยโดยไม่ย้ายทะเบียนบ้านเป็นจำนวนมาก แต่ในทางตรงกันข้าม จำนวนประชากรตามทะเบียนบ้านที่อาศัยในเขตเทศบาลมีจำนวนน้อย ซึ่งอาจจะส่งผลให้การได้รับงบประมาณจากส่วนกลางไม่เพียงพอต่อการพัฒนา

(๗) ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนในเขตตำบลบ้านฝื่อส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัด จำนวน ๘ แห่ง

(๒.๕) ประเพณีบุญบั้งไฟ จะจัดขึ้นบางหมู่บ้านเท่านั้นเพื่อทำพิธีขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล จะจัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

รายชื่อ	ที่ตั้ง	ปีที่ก่อตั้ง
วัดจันทาราม	บ้านจันทาราม (บ้านฝื่อใน) หมู่ ๑๔	๒๓๓๔
วัดป่าบ้านถ่อนใหม่	บ้านถ่อนใหม่ หมู่ ๑๒	๒๕๒๔
วัดศรีสะอาด	บ้านศรีสะอาด หมู่ ๑๐	๒๔๖๕
วัดอรัญญิกาวาส	บ้านศรีสำราญ หมู่ ๘	๒๔๗๐
วัดพลับ	บ้านพลับ หมู่ ๔	๒๔๙๙
วัดศรีโสภณ	บ้านฝื่อนอก หมู่ ๓	๒๔๕๒
วันลุมพลีวัน	บ้านถ่อน หมู่ ๒	๒๔๔๔
วันป่าสันติธรรมวัน	บ้านหัวคู หมู่ ๑	๒๔๕๗

(๒.๖) ประเพณีเข้าพรรษาจะทำบุญตักบาตรถวายผ้าอาบน้ำฝนและเทียนพรรษา แก่พระภิกษุและสามเณรที่จำพรรษาอยู่ในวัด จัดงานในเดือน ๘

(๒.๗) ประเพณีทำบุญข้าวประดับดิน ตรงกับเดือน ๙ ของทุกปี โดยจะเตรียมอาหารไปถวายพระเพื่ออุทิศส่วนบุญให้แก่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว และผีไม่มีญาติ เปรต

(๒.๘) ประเพณีทำบุญสารทไทย (บุญข้าวสาก) จัดทำบุญในเดือน ๑๐ ของทุกปี โดยนำอาหารและข้าวกระยาสารท ไปทำบุญที่วัดเพื่ออุทิศส่วนบุญให้กับญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว

(๒.๙) ประเพณีการทอดเทียน จะจัดขึ้นในระหว่างการเข้าพรรษา โดยการนำต้นเทียนและจุดปัจจัยไปถวายพระและมีการสวดมนต์ ท่องกลอนเป็นทำนองสรภัญญะ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

(๒.๑๐) ประเพณีออกพรรษา ตรงกับเดือน ๑๑ ของทุกปี มีการทำบุญตักบาตร ปลอยโคมไฟ จัดตะไล ดอกไม้ไฟ ประทัด

(๒.๑๑) ประเพณีทำบุญทอดกฐิน จัดขึ้นภายใน ๑ เดือนหลังจากออกพรรษา ระหว่างแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ถือว่าเป็นประเพณีที่ทำบุญได้อานิสงส์มาก

(๒.๑๒) ประเพณีลอยกระทง ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๑๒ เพื่อเป็นการขอขมาและบวงสรวงเจ้าแม่คงคา และเป็นการปล่อยความทุกข์ไปตามลำน้ำ

๓) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

พื้นเพเดิมของชาวอำเภอบ้านฝื่อ จากการบอกเล่ามาตั้งแต่บรรพบุรุษว่า อาจจะอพยพมาจากฝั่งลาว เข้ามาทางอำเภอศรีเชียงใหม่ และอำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดหนองคาย ย้ายถิ่นฐานมาเรื่อย ๆ จนมา

ปักหลักอยู่ที่บ้านผือ และมีการกระจายไปทำมาหากินอยู่ตาม สวน ไร่ นา ก็กลายเป็นหมู่บ้าน ชุมชนอีกมากมาย ภาษาที่ใช้ส่วนมากเป็นภาษาลาวพวน (ไทพวน) พวนบ้านหมี่ พวนเวียง ภาษาลาวอีสาน และภาษาไทยเลยบางส่วน

กลุ่มชาติพันธุ์ของชาวอำเภอบ้านผือ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

(๑) ชาวไทพวน สันนิษฐานว่าอพยพมาจากประเทศลาว ตั้งแต่ราวปี พ.ศ.๒๓๒๒ สมัยที่มีการต่อสู้กับ อาณาจักรล้านช้าง เวียงจันทน์ ทั้งที่อพยพและถูกเกณฑ์มา บางส่วนตั้งถิ่นฐานอยู่เขตอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

(๒) ชาวไทเลย อพยพมาจากจังหวัดเลย เพื่อทำมาหากินและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอบ้านผือ

(๓) ชาวไทลาว อพยพมาจากประเทศลาวและทางตอนใต้ของจีน เป็นคนพื้นเพที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านผือเดิม รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มชุมชน หมู่บ้าน และกระจายอยู่ตามที่ทำมาหากินคือ ตามสวน ไร่ นา วิถีชีวิตเดิมก็เป็นครอบครัวใหญ่ อยู่รวมกันทั้งปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ เพื่อสะดวกในการใช้แรงงานทำมาหากินช่วยกัน แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีพ่อ แม่ ลูก เท่านั้น เมื่อมีการแต่งงานก็มักจะแยกบ้านออกไปตั้งครอบครัวใหม่ จากเดิมที่เป็นสังคมเกษตรกรรมเป็นครอบครัวใหญ่ ต่อมาก็เริ่มเป็นสังคมอุตสาหกรรมบางส่วน ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ ฯลฯ

๔) OTOP สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์สินค้าผ้าทอมือพื้นเมือง

- ผ้าทอมือ ๙ สี ชมรมไทพวน อำเภอบ้านผือ
- ผ้าทอมือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอมือชุมชนคุณธรรมวัดศรีโสภณ หมู่ ๓
- ผ้าทอมือ ๗ สี วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสืบสานต่อผ้าทอมือบ้านผือ หมู่ ๑๔

(๘) ทรัพยากรธรรมชาติ

๑) น้ำ

ในเขตเทศบาล มีแหล่งน้ำ แบ่งออกเป็น

(๑.๑) ประเภทลำห้วยตามธรรมชาติในเทศบาลตำบลบ้านผือ คือ ลำห้วยเสียว ลำห้วยชีแป้ ลำห้วยยาง ลำห้วยซิด ลำห้วยดัดเต่า ลำห้วยคำกั้ง ลำห้วยถ่อน ลำห้วยบุงคล้า ลำห้วยเสือเต็น ลำห้วยกอพะวะ และลำห้วยวังเดื่อนห้า

(๑.๒) ประเภทหนองน้ำ คือ หนองน้ำหน้าคู, หนองสวนครัว และอ่างเก็บน้ำวังเดื่อนห้า

(๑.๓) ประเภทสระน้ำ คือ หนองน้ำใส, หนองน้ำขุน, หนองดินจี่, หนองปลาตอง, สระศรีสำราญ(อ่างเก็บน้ำหลังโรงเรียนเตรียมอุดมฯ), สระหนองแสง, สระน้ำบ้านผือ, สระบริบาล(สวนลุมพลีวัน), ป่าช้าบ้านถ่อน, ป่าช้าบ้านหัวคู และสระหลังวิทยาลัยการอาชีพ

(๑.๔) ประเภทบ่อน้ำตื้น คือ บ่อน้ำขอยน้ำแชบ และบ่อน้ำบ้านพลับขอย ๓

(๑.๕) ประเภทฝาย คือ ฝายลำห้วยเสียว (บ้านหัวคู ๓ แห่ง), ฝายลำห้วยเสียว (บ้านผือ ๑ แห่ง) และ ฝายลำห้วยซิด (บ้านผือ ๒ แห่ง)

(๑.๖) ประเภทบ่อบาดาล คือ บ้านพลับ, บ้านถ่อน (วังเดือนห้า), บ้านถ่อนใหม่, บ้านศรีสำราญ, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านถ่อน และบ้านหัวคู

๒) ป่าไม้

ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ได้เริ่มเสื่อมสภาพลง เนื่องจากถูกตัด ทำลาย ที่มีการอนุรักษ์ไว้ส่วนใหญ่เป็นที่สาธารณะของหมู่บ้าน และบริเวณวัด, โรงเรียนบางแห่ง ป่าไม้ที่พบจะอยู่ตามบริเวณป่าธรรมชาติ, ป่าตามไร่นาของราษฎร, ป่าช้า

๓) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในพื้นที่ตำบลตำบลบ้านผือ ส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย ร้านค้า สถานประกอบการ เพาะปลูก ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ก็ ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ โดยเฉพาะแหล่งน้ำเพราะมีอ่างเก็บน้ำกับลำห้วยไหลผ่านพื้นที่ ประชาชนบางส่วนในพื้นที่สามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง

๓.ตัวชี้วัดและเป้าหมายการดำเนินการ

เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านผือ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

- ๑.ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน
- ๒.ขยะอินทรีย์ครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์
- ๓.ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการและสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก
- ๔.ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) มีปริมาณการใช้ลดลง
๖. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
๗. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
๘. ประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหา งบประมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก
๙. ผู้สมัครสมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เพิ่มขึ้น และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านผือ”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ด้านการบริหารจัดการ

๑.๑ เทศบาลตำบลบ้านผือมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (ม.พ.๑) และรายเดือน (ม.พ.๒)]

๑.๒ มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านผือ

๑.๓ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เทศบาลตำบลบ้านผือ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

๒.๑ คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตาม แผนปฏิบัติงาน และรายงานผลการดำเนินงาน

๒.๒ เทศบาลตำบลตะกุดมีการจัดกิจกรรม/ประชาสัมพันธ์ ที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์ อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี

๓. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

๓.๑ มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ

๓.๒ มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยครอบคลุมในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านผือ

๓.๓ มีจุดรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน

๓.๔ มีจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

๔. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

๔.๑ ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๘๐

๔.๒ มีการรวบรวมและเก็บขนขยะอันตรายของชุมชนนำส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๔.๓ มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

๔.กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการมูลฝอย ประจำปี ๒๕๖๘

๑.กรอบการดำเนินงาน

สามารถแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ต้นทาง คือ ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด กลางทาง คือ เพิ่มประสิทธิภาพ การเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยใช้หลัก ๓ Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ ๓ ช : ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักประชารัฐ

๒. เป้าหมาย

๑. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน

๒. ขยะอันตรายครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์

๓. ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก

๔. ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

๖. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

๗. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น ลดปัญหา ประมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก

๓. ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

๑. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ร้อยละ ๘๐ ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
๒. ขยะบรรจุภัณฑ์ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ร้อยละ ๘๒ มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์
๓. หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ที่มีจุดรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ร้อยละ ๖๐
๔. หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ที่มีจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ ร้อยละ ๑๐๐
๕. หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ ร้อยละ

๑๐๐

๖. หมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่มีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน ร้อยละ ๘๐

๔. มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งเพื่อป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีแนวทางการจัดการ ดังนี้

๔.๑ การใช้หลักการ ๓ Rs :ReduceReuseและ Recycleหรือ ๓ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่

๔.๑.๑ Reduce (ใช้น้อย)

การใช้น้อย คือ การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วน ที่พอเหมาะ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของ แทนการใช้ถุงพลาสติก การไม่รับถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้ปิ่นโตหรือกล่องข้าว ใส่อาหารแทนการใช้โฟม การใช้แก้วส่วนตัวแทนการใช้แก้วครั้งเดียวทิ้ง การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว การบริโภคที่พอเพียง เป็นต้น

๔.๑.๒ Reuse (ใช้ซ้ำ)

การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วและยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การนำเสื้อผ้าที่ไม่ใช้แล้วไปบริจาค การใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์จใหม่ได้ การใช้ ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การซ่อมแซมอุปกรณ์และสิ่งของต่างๆ ไม่ทิ้งขยะ เป็นต้น

๔.๑.๓ Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)

การนำกลับมาใช้ใหม่ คือ การนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำกระป๋องอะลูมิเนียม มาหลอมเป็น ขาเทียม นำกล่องเครื่องดื่ม UHT หรือถุณน้ำยาปรับผ้านุ่มมาแปรรูปเป็นกระเป๋ เป็นต้น

๔.๒ การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

สนับสนุนและขยายผลให้ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดมูลฝอย ตั้งแต่ระดับครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดกลไก การคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด ดังนี้

- คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ โดยบรรจุขยะทั่วไป ลงในถุงขยะสีน้ำเงิน และขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง หรือถุง ที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

- คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์บรรจุลงในถุงขยะสีเขียว และขยะพิษ หรืออันตรายจากชุมชนบรรจุลงในถุงขยะสีส้มหรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

๔.๓ การจัดการขยะโดยเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.)”

เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการวางแผนและเลือกวิธีการจัดการ มูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน ตั้งแต่การส่งเสริมสนับสนุนการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดตั้ง ธนาคารขยะ การจัดตลาดนัดขยะ การเชิญชวนเอกชนเข้ามารับซื้อขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบอกเสียง ในการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย จัดกิจกรรมร่วมกันในการทำความสะอาดในวันสำคัญต่างๆ การส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ สำหรับการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่

๔.๔. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ นำไปสู่ การกำจัดขยะมูลฝอยต่อไปได้ มีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๔.๔.๑ การจัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภท อย่างน้อย ๒ ประเภท ไว้ในสถานที่สาธารณะ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น ๆ ได้แก่ ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่เป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้ มี สัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทของขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้ สำหรับในพื้นที่ของเอกชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าของ หรือผู้ประกอบการสถานที่ของเอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ ต้องจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณขยะมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่แห่งนั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับขยะ มูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ บั๊มน้ำมัน หอพัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า สถานที่จำหน่ายอาหาร /ตลาดนัด/ถนนคนเดิน สถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว และ สถานพยาบาลของเอกชน ฯลฯ

๔.๔.๒ กำหนดจุดหรือสถานที่รวบรวม “ขยะอันตรายจากชุมชน” โดยการจัดวางภาชนะรองรับขยะอันตรายจากชุมชนไว้ในพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นในหมู่บ้านหรือชุมชนแห่งนั้น อย่างน้อย ๑ จุด

๔.๔.๓ กำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บขนขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชน และประชาสัมพันธน์ ชี้แจงให้ประชาชนทราบอย่างเปิดเผยผ่านสื่อประชาสัมพันธน์ต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธน์ เป็นต้น

๔.๔.๔ มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัด อย่างถูกต้อง (ปลายทาง) ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นควรได้รับการจัดการ และกำจัดให้หมดทุกวัน ไม่ควรมีขยะตกค้างหรือ ขยะสะสม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการขยะมูลฝอย ควรมี การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย แบบผสมผสาน คือ การจัดให้มีสถานที่ หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เพื่อกำจัดขยะมูลฝอยหรือแปรรูป ขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน

ทั้งนี้ การส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เริ่มต้นต้องมีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำ ขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ส่วนที่เหลือจึงจะนำไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ซึ่งจะทำ ให้ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยลดลง และยังลดต้นทุนการกำจัดอีกด้วย

โครงการ/กิจกรรมแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปี ๒๕๖๘
เทศบาลตำบลบ้านผือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

มาตรการที่ ๑ มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาในการดำเนินการ
๑. การจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแยกประเภทในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านผือ	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ที่มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ	ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านผือ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙ ชุมชน มีจุดรองรับขยะมูล ฝอยแยกประเภทในที่สาธารณะ	เมษายน – กันยายน ๒๕๖๘
๒. ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือครัวเรือนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านผือจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่มีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	ชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านผือ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙ ชุมชนจัดทำถัง ขยะเปียกลดโลกร้อน	เมษายน – กันยายน ๒๕๖๘
๓. จุดรวบรวมขยะเปียกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	การทิ้งขยะเปียก/เศษอาหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลบ้านผือจำนวน ๒ แห่ง	เมษายน – กันยายน ๒๕๖๘
๔.ขอความร่วมมือสถานศึกษาในเขตเทศบาลจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	ร้อยละ ๑๐๐ ของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในพื้นที่มีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน	สถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในพื้นที่ จำนวน ๖ แห่ง	เมษายน – กันยายน ๒๕๖๘

มาตรการที่ ๒ มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาในการดำเนินการ
๑. การกำหนดวัน เวลา ในการเก็บ ขน ขยะมูล ฝอยในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านผือ	ร้อยละ ๘๐ ของขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	การเก็บ ขน ขยะที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาล ตำบลบ้านผือ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙ ชุมชน	ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘
๒. การจัดเก็บและส่งกำจัดของเสียอันตราย ชุมชน	ร้อยละ ๘๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่ มีจุดรวบรวมของเสียอันตราย ชุมชน	การเก็บขนของเสีย อันตรายชุมชน จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙ ชุมชน ในเขต เทศบาลตำบลบ้านผือ	มีนาคม - เมษายน ๒๕๖๘
๓. การจัดเก็บและส่งกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	ร้อยละ ๑๐๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่มีจุดรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อ	การเก็บขนของเสีย อันตรายชุมชน จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙ ชุมชน ในเขต เทศบาลตำบลบ้านผือ	เมษายน - กันยายน ๒๕๖๘

มาตรการที่ ๓ มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง (ปลายทาง)

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ระยะเวลาในการดำเนินการ
๑. โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เทศบาลตำบลบ้านผือ	ร้อยละของครัวเรือนภายในเขต เทศบาลตำบลบ้านผือ ที่สมัครเข้าร่วม โครงการ ฯ	ประชาชนทั่วไปทุกครัวเรือนภายในเขต เทศบาลตำบลบ้านผือ จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙ ชุมชน	ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘

ภาคผนวก

ประกาศเทศบาลตำบลบ้านฝือ

เรื่อง ประกาศใช้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านฝือ”
ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ด้วย เทศบาลตำบลบ้านฝือ ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านฝือ” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะของ ประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๕ - ๒๕๖๗๐) ตามแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เรียบร้อยแล้ว

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านฝือ” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เป็นไปตามแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘ เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด เทศบาลตำบลบ้านฝือ จึงประกาศใช้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “เทศบาลตำบลบ้านฝือ” ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายชยกร ปุณชัยสุมา)
ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่
นายกเทศมนตรีตำบลบ้านฝือ